

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/96/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117201933
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8117201933.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandrávej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v spore žalobkyne: Z. N., nar. X.X.XXXX, bytom H. 2, XXX XX K., p r o t i žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35792752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková s.r.o., so sídlom Kubáňiho 16, Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 27.04.2017, č. k. 16Csp/24/2017 -24 takto

r o z h o d o l :

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok.

II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

Obsah napadnutého rozhodnutia

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) uložil žalovanému povinnosť vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 463,39 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,00% ročne z tejto sumy od 1.3.2017 do zaplatenia všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vyslovil, že žalobkyni nepriznáva náhradu trov konania a žalovaný nemá na náhradu trov konania nárok.

2. Súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 52 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka a ustanovenia § 9 ods. 1 a 2 písm. j), § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov.

3. V danej právnej veci súd prvej inštancie vychádzal s právneho názoru, že jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa je údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej len „RPMN“), pretože uvedený údaj zohľadňuje všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ za úver uhradiť a preto je najlepším indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. V danom prípade mal za nepochybné, že v zmluve o revolvingovom úvere č.8300064143 zo dňa 02.08.2013 je inak uvedený tento údaj v bode 5 a v bode 6. Preto dospel k záveru, že v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere chýba korektné uvedenie povinného údaju v zmysle § 9 ods. 2 písm. j/ a okrem toho aj uvedenie všetkých predpokladov použitých na výpočet RPMN. V predmetnej zmluve absentuje zrozumiteľné uvedenie RPMN, pričom RPMN za úver je nižšia ako ročná úroková sadzba, čo viac-menej technicky nie je možné, pričom táto úroková sadzba je v rozpore s dobrými mravmi. Uvedené spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť tohto úveru. Ďalej z vykonaného dokazovania zistil, že výška RPMN bola iná v návrhu na uzavretie zmluvy zo strany žalovaného (70,02 %) a iná v akceptácii žalobkyňou (69,76%). S poukazom na ustanovenie § 44 ods. 2 vetu prvú Občianskeho zákonníka v dôsledku tejto zmeny RPMN je potrebné vyjadrenie žalovaného

v zmluve považovať za nový návrh, ktorý by však žalobkyňa musela písomne akceptovať k čomu však nepochybne nedošlo. Neplatné dojednanie RPMN spôsobuje absenciu tejto povinnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Súd prvej inštancie teda považoval za dôvodný návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia z predmetného úveru. K výške bezdôvodného obohatenia uviedol, že suma 463,39 eur predstavuje rozdiel medzi sumou, ktorú žalobkyňa zaplatila žalovanému a výškou skutočne poskytnutého úveru (771,65 eur - 308,26 eur). Žalobkyňa sa domáhala úhrady úrokov z omeškania zo sumy bezdôvodného obohatenia až od druhého dňa po doručení žaloby (1.3.2017), preto súd prvej inštancie aj tomuto nároku vyhovel.

4. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 Civilného sporového poriadku. Žalobkyňa bola v konaní proti žalovanému plne úspešná, avšak žiadne trovy nežiadala, ani zo spisu nevyplývalo, že by jej nejaké trovy vznikli, preto jej ich súd nepriznal. Žalovaný nebol v konaní úspešný, preto na náhradu trov konania nemá právo.

Obsah odvolania

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Namietal, že v napádanom rozhodnutí sa súd prvej inštancie nedôsledne a neúplne zaoberal so zmluvou o revolvingovom úvere číslo 8300064143. Tvrdil, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodnutí nevychádzal a ani v rozsudku neuviedol žiadnu právnu normu, na základe ktorej by bolo možné predpokladať, že údaj RPMN sa dá dohodnúť. V rozsudku sa síce konštatuje, že nedošlo k dohode o RPMN, ale súd prvej inštancie neodôvodnil, či dohodnúť uvedený údaj podľa zákonnej úpravy je alebo nie je možné. Podľa jeho názoru malo by byť v prvom rade ustálené, že daný údaj je dohodnuteľným. Uviedol, že pri stanovení RPMN sa vychádza okrem iného z údajov o dátume vyplatenia úveru, dátume splatnosti jednotlivých splátok a pod. V čase podania žiadosti o úver pritom napríklad žiadny dátum vyplatenia úveru známy nie je, čiže pochopiteľne sa údaj RPMN ani vypočítať nedá. Ak by sa napriek tomu určil, nešlo by o stanovenie RPMN podľa zákona. Preto sa v bode 5 uvádza „predpokladaná RPMN“, pričom - ako to vyplýva z článku 3., ods. 3.3 zmluvných dojednaní - predpokladaná RPMN sa určuje s ohľadom na predpoklady: „medzi vyplatením úveru a splatnosťou prvej splátky uplynie pravé rovnaký mesiac, a že splatnosť každej nasledujúcej splátky bude nasledovať vždy po uplynutí ďalšieho rovnakého mesiaca od splatnosti predchádzajúcej splátky.“ Ak však má byť dodržaný zákon ohľadne spôsobu výpočtu RPMN, potom sa musí vychádzať z reálnych údajov. To, že predpokladaná RPMN je informatívnej povahy a konečná RPMN nikdy nemôže byť, s ohľadom na zákonné pravidlá, vyššia ako predpokladaná je uvedená napríklad aj v článku 2., ods. 2.1 a 2.2 zmluvných dojednaní. Zákon určuje aj to, kedy sa tento údaj má vypočítať - v čase uzavretia zmluvy o úvere (a nie napríklad v čase podania žiadosti o úver, čo sa súd prvej inštancie mylne domnieval ak vychádzal z toho, že medzi stranami sporu nedošlo k dohode o RPMN, pretože žalobca navrhol iný údaj a žalovaný v prijatí návrhu uviedol zasa iný). Ak teda tento údaj nie je možné dohodnúť, potom sa nedá použiť ani ustanovenie § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka. V zmysle ustanovenia článku 7, ods. 7.1 zmluvných dojednaní predstavuje oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníkovi neoddeliteľnú súčasť zmluvy. Podľa vôle zmluvných strán teda dané oznámenie tvorí súčasť zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania. Podľa článku 3, odsek 3.1 zmluvných dojednaní : Ročnou percentuálnou mierou nákladov je sadzba, ktorá sa aplikuje na výpočet podľa prílohy č. 2 zákona č. 129/2010 Z. z., z hodnoty celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom (s výnimkou poplatkov, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť za nedodržanie akýchkoľvek záväzkov ustanovených v tejto Zmluve o RÚ), výšky poskytnutého spotrebiteľského úveru a doby splácania. RPMN bude Dlžníkovi oznámená v oznámení podľa č. 2., ods. 2.2. tejto Zmluvy o RÚ. Vzhľadom k vyššie uvedenému navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok v napadnutom rozsahu a rozhodol sám o veci tak, že žalobu zamietne alebo aby po zrušení napádaného rozsudku vrátil celú vec na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

6. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá navrhla potvrdiť napadnutý rozsudok ako vecne správny.

Hodnotenie odvolacieho súdu

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok ďalej len „C.s.p.“) vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 C.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle

zásad vyplývajúcich z ust. § 378, § 379 a § 380 C.s.p., vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

8. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní a vec aj správne právne posúdil. Odvolací súd si osvojuje odôvodnenie súdu prvej inštancie v celom rozsahu a na potvrdenie správnosti rozsudku a v súvislosti s odvolacími dôvodmi dopĺňa (§ 387 ods.2 C.s.p.).

9. Ako je zrejmé z obsahu spisu, žalobkyňa dňa 29.07.2013 podpísala a vyplnila body 1. až 5. žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru/zmluvy o revolvingovom úvere č. 8300064143 ako jednostranného právneho úkonu, ktorý súd prvej inštancie považoval za návrh na uzavretie zmluvy. Následne žalovaný dňa 02.08.2013 podpísal a vyplnil bod 6. predmetnej žiadosti (údaje o schválenom revolvingovom úvere), ktoré malo byť prijatím návrhu a teda uzavretím zmluvy. Súd prvej inštancie správne zdôraznil, že návrh žalobcu na poskytnutie úveru a vyjadrenie žalovaného k danému návrhu nie sú totožné, a to pokiaľ ide o údaj RPMN úveru. Žalovaný so žalobcom už neuzatvoril novú písomnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a ani žalobkyňa písomne žalovanému neoznámil akceptáciu poskytnutia úveru za ním dohodnutých podmienok.

10. Predpokladom vzniku zmluvy je návrh toho, kto mieni uzavrieť zmluvu. Návrh zmluvy musí byť prejavom vôle smerujúcej k uzavretiu zmluvy, musí byť adresovaný, určitý. Včasnú vyhlásenie osobou, ktorej bol návrh určený, a z ktorého možno vyvodíť jej súhlas, je prijatím návrhu. Ide o jednostranný adresovaný právny úkon adresáta návrhu, ktorým akceptuje návrh (ofertu) v jeho celom rozsahu (obsahu), a tým prejavuje súhlas s uzavretím zmluvy. Forma tohto včasného vyhlásenia nie je predpísaná, okrem prípadov, keď ju určuje zákon alebo dohoda účastníkov. Platným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy je zmluva uzavretá a nadobúda účinnosť. Dodatky, výhrady, obmedzenia alebo iné podstatné zmeny, ktoré sú obsiahnuté v prijatí návrhu na uzavretie zmluvy, sa považujú za nový návrh adresáta pôvodného návrhu a súčasne platí, že takýto prejav vôle je aj odmietnutím návrhu (oferty). Uvedené bráni tomu, aby zmluva vznikla inak, než na základe konsenzu zmluvných strán.

11. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 44 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. a konštatuje, že súd prvej inštancie správne ustálil, že žalobkyňa bol predstretý nový návrh na uzavretie zmluvy o poskytnutí revolvingového úveru a to bez toho, aby žalobkyňou došlo k prijatiu tohto nového návrhu. Ak žalovaný mal v úmysle poskytnúť žalobkyňu úver na základe podmienok iných ako boli uvedené v žiadosti žalobcu o poskytnutie revolvingového úveru, mal uzavrieť zmluvu, obsahom ktorej by boli jeho nové podmienky. Nemohlo sa to udiť iba formou vyplnenia údajov čl. 6 zmlúv označeného ako „údaje o schválenom revolvingovom úvere“. Je zrejmé, že žalobkyňa v čase podpisu žiadostí o poskytnutie úveru (29.07.2013) nemala vedomosť o výške RPMN, resp. bola jej známa len „predpokladaná RPMN“, pričom konkrétnu výšku RPMN vzťahujúcu sa na daný úver až následne uviedol žalovaný v čl. 6 zmluvy, a to dňa 02.08.2013.

12. Odvolací súd uvádza, že je možné proces uzatvárania zmlúv rozdeliť na fázu návrhu a fázu jeho akceptácie, ale stále musí ísť o prijatie návrhu bez jeho podstatných zmien. Ak nie je návrh akceptovaný v celom rozsahu, ide o nový návrh, ktorý musí byť prijatý druhou stranou. Ani prípadná zmluvná voľnosť a mechanizmus vzniku zmlúv, ktorý by mal byť dohodnutý v rozpore so zákonom upravujúcim uzatváranie zmlúv, nemôže mať za následok vznik platnej zmluvy.

13. Ak teda žalovaný v časti zmluvy „údaje o schválenom úvere“ a v „oznámení veriteľa o schválení úveru“ uvádzal iné údaje ako údaje uvedené v žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru, išlo o nový návrh, ktorý mala žalobkyňa prijať. Žalovaný teda nebol oprávnený sám jednostranne meniť akýkoľvek podstatný údaj. V žiadosti žalobcu č. 8300064143 bol údaj týkajúci sa RPMN vo výške 70,02 %, pričom v zmysle údajov o schválení úveru žalovaným RPMN predstavovala výšku 69,76 %. V tejto súvislosti neobstojí argument žalovaného, že RPMN nemôže byť predmetom dohody a že jej výpočet je konkrétne určený, jej výška však musí byť riadne určená a predstretá spotrebiteľovi najneskôr v čase, kedy vstupuje do zmluvného vzťahu. V opačnom prípade by sa minulo účinku ustanovenie § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného v rozhodnom čase, ktorého cieľom bolo zabezpečiť, aby bol spotrebiteľ v potrebnom rozsahu informovaný o základných skutočnostiach týkajúcich sa zmluvného vzťahu už v čase jeho vzniku. Údaj o RPMN preto nemôže byť zmenený jednostranným úkonom zo strany žalovaného. Žalovanému nič nebránilo, aby svoj nový návrh (už

obsahujúci presnú, nie iba predpokladanú výšku RPMN) na uzavretie zmluvy predostrel žalobkyni za čelom písomného vyjadrenia súhlasu žalobkyne s takýmto novým návrhom.

14. K písomnému prijatiu nového návrhu v zmysle ust. § 46 ods. 2 Občianskeho zákonníka zo strany žalobcu nedošlo, a preto ani zmluva o revolvingovom úvere platne vzniknúť nemohla. Správne preto k platnému uzavretiu zmluvy nedošlo.

15. Odvolací súd sa ďalej stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že pokiaľ ide o údaj o RPMN (§ 9 ods. 2 písm. j), táto je rozdielna, t.j. zmätočná, a podľa názoru súdu aj nesprávna (klamlivá), čo má v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe súdov za následok ako keby RPMN nebola uvedená (napr. rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/143/2012 zo dňa 30. 01. 2013). Ak RPMN vyjadruje náklady, ktoré vzniknú spotrebiteľovi v súvislosti s poskytnutím úveru, medzi ktoré patrí aj zmluvný úrok reprezentujúci výšku odplaty za poskytnutie úveru, možno logickým výkladom dospieť k záveru, že údaj o RPMN (celkové náklady) nemôže byť nižší, ako zmluvný úrok reprezentujúci výšku odplaty za poskytnutie úveru, ku ktorému je nutné pripočítať aj ďalšie náklady spotrebiteľa spojené s poskytnutím úveru. V danom prípade v Zmluve o revolvingovom úvere zo dňa 02.08.2013 je RPMN úveru vo výške 69,76 % a ročná úroková sadzba úveru 70,02%.

16. Z uvedených dôvodov je poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov v zmysle § 11 ods.1 písm. a) pre nedodržanie písomnej formy zmluvy a absenciu jej obligatórnych náležitostí, resp. v zmysle § 11 ods. 2 písm. b) zákona č.129/2010 Z. z. z dôvodu nesprávnej RPMN, čo ďalej znamená, že žalovanému na základe uvedenej skutočnosti vznikla voči žalobkyni povinnosť vrátiť len požičanú istinu úveru, bez poplatkov a bez úrokov, ktorú povinnosť si ešte pred podaním žaloby splnila.

17. Za tejto situácie, bolo bez akéhokoľvek významu zaoberať sa tým, či postačujúco alebo nie uviedol veriteľ v zmluve predpoklady pre výpočet RPMN pre záver o bezúročnosti úveru, postačuje totiž absencia čo i len jednej z podstatných náležitostí zmluvy.

18. Odvolací súd poukazuje na § 451 ods. 1, 2, § 456, § 457 Občianskeho zákonníka s tým, že plnenie bez právneho dôvodu malo za následok vznik bezdôvodného obohatenia, ktoré je nutné vydať tomu, na úkor koho bolo získané. Keďže žalobkyňa vrátila žalovanému viac finančných prostriedkov ako jej bolo žalovaným poskytnutých (771,65 eur - 308,26 eur = 469,39 eur) na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo dôvodné zaviazať žalovaného.

19. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 C.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 C.s.p., § 262 ods. 1 C.s.p. a § 255 ods. 1 C.s.p., tak, že v odvolacom konaní úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalovanému, pričom o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 C.s.p., v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).